

Handläggare
Anna Larsson
Telefon: 08-508 25 141
Lena Tengvall
Telefon: 08-508 25 408

Till
Socialnämnden
2017-09-19

Kunskapsbaserad och jämlik vård (SOU 2017:48)

Svar på remiss från kommunstyrelsen

Förvaltningens förslag till beslut

1. Socialnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.
2. Beslutet justeras omedelbart.

Gillis Hammar
Förvaltningschef

Veronica Wolgast Karlberg
Avdelningschef

Sammanfattning

Kommunstyrelsen har remitterat betänkandet Kunskapsbaserad och jämlik vård (SOU 2017:48). Utredningens uppdrag har varit att överväga och lämna förslag till hur en ökad följsamhet till nationella kunskapsstöd i hälso- och sjukvården kan uppnås, i syfte att säkerställa att den hälso- och sjukvård som ges befolkningen är kunskapsbaserad och jämlik och ges på samma villkor till kvinnor och män. Utredningen har konstaterat att oönskade skillnader över landet kvarstår och att viss del av vården behöver en mer centraliserad struktur. Med detta betänkande lämnar utredningen förslag till åtgärder.

Förvaltningen ställer sig positiv till utredningens förslag och vill särskilt understryka vikten av att den hälso- och sjukvård som ges i landet är oberoende av kön. Det är också av stor vikt att man förstärker kunskapsstyrning i kommunal vård, inte minst mot bakgrund av den ökade kommunaliseringen.

Bakgrund

Kommunstyrelsen har remitterat ”Kunskapsbaserad och jämlik vård (SOU 2017:48)”.

Remissen är ställd till 86 stycken remissinstanser, däribland ett flertal kommuner, landsting, myndigheter, universitet samt organisationer och föreningar. Remisstiden sträcker sig till 22 september 2017.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen för stadsövergripande sociala frågor. Förvaltningsgruppen har behandlat ärendet den 13 september och funktionshinderrådet har haft möjlighet att behandla ärendet den 14 september 2017.

Ärendet

Regeringen beslutade den 3 december 2015 att tillkalla en särskild utredare med uppdrag att överväga och lämna förslag till hur en ökad följsamhet till nationella kunskapsstöd i hälso- och sjukvården kan uppnås. Syftet med uppdraget är att säkerställa att den hälso- och sjukvård som erbjuds befolkningen är kunskapsbaserad och jämlik och ges på samma villkor till kvinnor och män (dir. 2015:127).

Tilläggsdirektiv beslutades av regeringen den 2 februari 2017 (dir. 2017:11). Utredningen har antagit namnet Kunskapsstödsutredningen.

Tjänsteutlåtandet innehåller en kortfattad redogörelse av utredningen. Utredningen i sin helhet finns att hämta under adress; <http://www.regeringen.se/rattsdokument/statens-offentliga-utredningar/2017/06/sou-201748/>

Utredningen

Utredningen menar att kunskapsstyrning och kunskapsstöd behöver tolkas brett, och innefatta alla de aktiviteter som behövs på alla nivåer för att varje patientmöte ska vara grundat på bästa kunskap. Det räcker inte att ta fram kunskapsstöd, exempelvis i form av nationella riktlinjer eller vårdprogram, utan det behövs insatser för att förbättra förutsättningarna för användningen av bästa kunskap. I kunskapsstyrningen ingår kunskapsstöd, stöd till uppföljning och analys samt stöd till verksamhetsutveckling och till ledarskapet. Kunskapsstyrningen bidrar till att utveckla ett lärande system.

Utredningens bedömning är att nationella riktlinjer bör vara vägledande, inte obligatoriska eller mer bindande. I utredningens uppdrag ingår att särskilt beakta Socialstyrelsens nationella riktlinjer, men bedömningen är giltig även för andra riktlinjer. Det är, enligt utredningens mening, andra faktorer än ett obligatorium som är betydelsefulla för att nå kunskapsbaserad och jämlik vård.

De senaste årens utveckling har i hög grad inriktats mot att uppnå högre kvalitet och mer jämlik vård genom ökad centralisering. Ett stort antal snarlika insatser med nationell prägel har utförts av myndigheter, landsting, olika professionsgrupper och andra aktörer såsom Sveriges Kommuner och Landsting (SKL).

Landsting och kommuner, som har ansvaret för driften av hälso- och sjukvården, har endast haft ett svagt eller indirekt deltagande och inflytande. Sammantaget har detta lett till en splittrad kunskapsstyrning.

Utredningen konstaterar att oönskade skillnader över landet kvarstår och att viss del av vården behöver en mer centraliserad struktur. Men för att nå målen om en kunskapsbaserad och jämlik vård bedömer utredningen att huvudmännen själva måste äga de processer de sist och slutligen ändå är ansvariga för. En annan ordning förutsätter en ändrad ansvarsfördelning och en ändrad organisering av hälso- och sjukvården.

Utredningen lämnar i och med detta betänkande förslag som bedöms realistiska att genomföra i närtid. För att förslagen ska kunna genomföras och leda till de önskade effekterna krävs en tillitsfull och effektiv samverkan mellan staten och huvudmännen, där professionerna och patientföreträdare ges stort utrymme att bidra.

Utredningens förslag

Nedan presenteras ett urval av utredningens förslag i korthet.

Ett förtydligande avseende skyldighet för landsting och kommuner att samverka om nationell kunskapsstyrning.

Nationella riktlinjer bör vara vägledande, inte obligatoriska eller bindande.

Det bör i hälso- och sjukvårdslagen införas ytterligare en aspekt av begreppet god vård genom en bestämmelse om att vården ska utövas av hälso- och sjukvårdspersonal som har goda

förutsättningar att utföra arbetet i överensstämmelse med vetenskap och beprövad erfarenhet.

Regeringen och landstingen föreslår inrätta ett nära och regelbundet samråd. Inom samrådet bör regeringen och landstingen utifrån en gemensam målbild för hälso- och sjukvårdens utveckling. En nationell process för särskilda satsningar fastställs inom ramen för samrådet av regeringen, landstingen och när relevant också kommunerna.

En nationell kunskapstjänst för effektiva digitala kunskapsstöd bör införas.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen anser att utredningen lyfter ett flertal viktiga aspekter och förslag som kan tänkas bidra vad gäller att en ökad följsamhet till att nationella kunskapsstöd i hälso- och sjukvården kan uppnås. Det är också Förvaltningens uppfattning att förslagen bidrar till att säkerställa att den hälso- och sjukvård som erbjuds befolkningen är kunskapsbaserad och jämlik, samt ges på samma villkor oavsett kön och bostadsort.

Kunskapsstyrning och kunskapsstöd är en angelägen fråga som har betydelse för vårdens utveckling för alla berörda på nationell nivå. Det är också viktigt i sammanhanget att kunskapsstyrningen bidrar till att utveckla ett lärande system, där en struktur för kunskapsöverföring tas fram.

Vidare är förvaltningen mycket positiv till förslaget om en förstärkt kunskapsstyrning i kommunal vård, särskilt mot bakgrund av den ökande kommunaliseringen.

Förvaltningen anser att det är viktigt med ett nära och regelbundet samråd där en gemensam målbild för hälso- och sjukvårdens utveckling är tydlig. Förvaltningen vill dock understryka vikten av att kommunerna ingår på ordinarie basis för en sådan nationell process för särskilda satsningar, då det alltid är relevant att delta.

Förvaltningen ser också positivt på att man förordar avgiftsfri tillgång till vetenskapliga artiklar, vilket kan underlätta för kommunal personal att hålla sig uppdaterad på den senaste forskningen.

Bilaga

Remiss av ”Kunskapsbaserad och jämlik vård (SOU 2017:48)”.